

Секція 5. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Т.О. Айгин, викл. I кат. (*ХЗОШ I-III ст. № 58, Харків*)

ПРАВОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Розвиток міжнародного економічного співробітництва сприяє не лише функціонуванню національного господарського механізму, таке співробітництво дозволяє підтримувати і зміцнювати мир на Землі, створювати систему міжнародної економічної безпеки.

Ефективний розвиток такого співробітництва можливий тільки на основі належного дотримання принципів і норм міжнародного права. Міжнародне економічне право, як складова частина міжнародного права, може і повинно розглядатися як самостійна правова система, галузь права.

Предметом міжнародного економічного права є міжнародні економічні відносини між різними суб'єктами, до числа яких належать держави, незалежно від їх соціально-економічних систем, політичних режимів, форми правління, форми державного устрою; міжнародні організації, які на основі міжнародно-договірних відносин виконують діяльність, пов'язану з організацією та здійсненням міжнародного економічного співробітництва; між державами та міжнародними організаціями.

Міжнародне економічне право має досить складну структуру, яка утворена з окремих підгалузей та правових інститутів. Залежно від змісту відносин, які регулюються у системі міжнародного економічного права виділяють: міжнародне торгове право, міжнародне валютне право, міжнародне транспортне право, а також комплекси норм, які покликані регламентувати міжнародно-правові відносини промислового і сільськогосподарського співробітництва, співробітництва в галузі науково-технічного прогресу та ін.

Базується міжнародне економічне право на загальних і спеціальних принципах. До загальних належать: принцип мирного співіснування; принцип суверенної рівності держав; принцип співробітництва держав; принцип невтручання; принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань; принцип взаємної вигоди тощо.

До спеціальних принципів належать: принцип розвитку міжнародних економічних і науково-технічних відносин між державами; принцип юридичної рівності і недопустимості економічної дискримінації держав; принцип свободи вибору форми організації

зовнішньоекономічних зв'язків; принцип невід'ємного суверенітету держав над їх природними та іншими ресурсами, а також економічною діяльністю; принцип найбільшого сприяння, принцип національного режиму.

Під джерелами міжнародного економічного права слід розуміти систему міжнародних договорів (угод), міжнародно-правових звичаїв, міжнародних кодексів поведінки, рішень міжнародних організацій тощо, в яких знаходять своє юридичне закріплення норми і принципи міжнародного економічного права.

Новий міжнародний економічний порядок – це концепція перебудови міжнародних економічних відносин відповідно з комплексом вимог економічно відсталих країн для подолання їх нерівноправного становища у сфері зовнішньоекономічних відносин. Принципи нового міжнародного економічного порядку проголошують: суверенітет кожної держави над своїми багатствами, в тому числі природними ресурсами й економічною діяльністю; інтегрована програма з сировини, збільшення експорту готових виробів з країн, що розвиваються, на ринки промислово розвинутих країн; передача країнам, що розвиваються, передової технології на пільгових в комерційному відношенні умовах; фінансова допомога країнам, що розвиваються з боку розвинених, зменшення їх заборгованості шляхом списання частини боргів; контроль за діяльністю транснаціональних корпорацій і усунення дискримінації з їхнього боку; реформа світової валютної системи; розширення і зміцнення економічної співпраці.

Для сучасних міждержавних відносин, зважаючи на поглиблення міжнародного поділу праці та інтернаціоналізацію економічного життя, питання зовнішньоекономічного співробітництва набуває пріоритетного значення. Науково-технічна революція прискорила процес інтернаціоналізації економічної діяльності. Під впливом НТР міжнародні економічні відносини постійно розширюються, набирають масштабності та комплексності, трансформуються у промислове та науково-технічне співробітництво на стабільній, великомасштабній, комплексній і довготривалій основі.

Слід нагадати, що Україна як суб'єкт міжнародної співпраці У сфері економіки об'єктивно займає досить непогані позиції. Вона має вигідне для активної участі у світових торговельно-економічних відносинах географічне положення, за рівнем запасів та видобутку сировинних ресурсів входить до числа провідних держав світу.

Одним з головніших напрямів розвитку міжнародних економічних та зовнішньоекономічних відносин будь-якої держави має стати гармонізація – приведення її законодавства у відповідність до міжнародного економічного права.